

SENTI/ MENTÁLNÍ ROMÁN

BIANCA
BELLOVÁ

HOST

SENTI/
MENTÁLNÍ
ROMÁN

SENTI/ MENTÁLNÍ ROMÁN

HOST
BRNO 2018

BIANCA BELLOVÁ

© Bianca Bellová, 2018

© Host — vydavatelství, s. r. o., 2018 (elektronické vydání)

ISBN 978-80-7577-355-5 (PDF)

ISBN 978-80-7577-356-2 (ePUB)

ISBN 978-80-7577-357-9 (MobiPocket)

Věnováno tátovi

...vzpomíná na zmizelá léta,
jako by se díval
přes zaprášenou okenní tabulku.
Vidí minulost,
ale uchopit ji nedokáže.
A všechno je tak
rozmazané a nejasné...

Kar-wai Wong, *Stvoření pro lásku*

Obloha tmavne před očima, jako byste si do vany lili inkoust. Je mi sedm. Najednou je úplné ticho a začne se zvedat vítr. Krajina vojenského újezdu je plochá jako obětní oltář. Mrak se zastaví přímo nade mnou. Uvidím svůj odraz ve vitrině zelinářského obchodu; vlasy na hlavě mi stojí. Ulice, kterými probíhám, jsou vylištěné; všichni dávno sedí doma, ukrytí. Na tribuně, připravené na zítřejší prvomájový průvod, se třepotají transparenty a při každém šlehnutí zasychají. VŠECHNU MOC PRACUJÍCÍMU LIDU! SE SOVĚTSKÝM SVAZEM NA VĚČNÉ ČASY. Zbavuju se zátěže a zahazuju přívěs s nápisem *Pepsi*. Červený angličák *Matchbox Made in Macao* si tisknu na prsa a běžím jako Michael Johnson.

První blesk rozčísne břicho mraku a vystoupí z něj jednodolitá stěna vody. Běžím a rázem mám vody po kotníky. Lapám po dechu, topím se. Promočené triko se mi lepí na tělo a váží asi metrák. Ale to ještě jde. To je ještě pohoda. Opravdovej tanec začne, když kolem mě začnou jebat blesky. Oslepují mě, a tak se konečně zastavím. Zdá se mi, že mi hoří vlasy. Mezi hřměním není žádná pauza, je to jednodlitý zvuk, který mě dočista ohlušil. Stojím a ječím; řvu tak, že mě přes ten rachot slyší i báby, které zavírají všechna okna a nevěřicně hledí ven. Vůbec mě v té vodě neviděly, jenom mě v tom hukotu slyšely křičet. Jedna pak do protokolu uvedla, že měla za to, „že slyší dítě bouře“, a pak kvůli tomu měla problémy s místním politrukem.

Transparenty o pracujícím lidu urval vítr a odnesl je někam do prdele. Až po dvaceti letech mi došlo, že jsem tehdy stál v epicentru bouře.

Bylo zvláštní, že ten byt vypadal, přes všechen ten chaos a nepořádek, tak nějak v pořádku. Jako byt člověka, který se smrtí počítá den za dnem a nechce, aby ten, kdo to tu bude vyklízet,

narazil na něco nepatřičného, sbírku pornografie třebaš, nebo plesnivý rohlíky mezi ponožkami. Ví bůh, co všechno by našli u mě doma, kdyby na mě zítra cestou do práce spadla cihla.

Vždycky jsem tušila, že to tak dopadne, i když nejspíš ne víc než jen podvědomě. Po všech těch letech toho „na ten hrnek vůbec nesahej“, „radši ho necháme na polici“, „je to poslední památka na Elišku“, „ten nemůžeme dát ani návštěvě“ bylo jasné, že se dřív nebo později rozbije. Teď tu přede mnou leží, unikátní design sedmdesátých let s hnědým a oranžovým abstraktním květinovým vzorem, rozbitý na fragmenty, některé střepy se ještě vyzývavě pohupují, jako by na mě dvojznačně pomrkávaly: „My věděly, že to takhle dopadne.“

Trochu jsem vyjekla a to mě překvapilo. Abyste rozuměli, mám to vždycky pod kontrolou a projevy sníženého sebeovládání mě odpuzují. Nikdy bych například neudělala tři vykřičníky. Dokonce i třeba větu „Paní, hoří vám vlasy“ bych nejspíš řekla decentně a bez zvýšení hlasu, oznamovacím tónem. Ne že by to ve mně občas nežhnulo jako ve sklářský peci. Ale člověk by měl mít důstojnost. Proto mě tak překvapilo, že mi utekl ten výkřik. Že to pro mě tolik znamená. Protože to rozhodně nebyla poslední památka na Elišku. Byt byl památek na ni tak plný, že člověk musel kolikrát vyjít z místnosti, aby se otočil: půltucet malířských stojanů, desítky pláten v různých fázích dokončení, akvarely, krabice plné tub s vyschlými olejovými barvami, dokonce všechny velikonoční kraslice, který kdy namalovala.

Ono ani s těma návštěvama to nebylo tak horký. Kdysi se tudy prohnaly všechny tetky ze severu, které kdy zavítaly do Prahy, a to pak na nás máma volala „holky, podťte se ukázat“, a my na sebe s Eliškou v našem pokoji začaly koulet očima, ale nakonec jsme se došouraly do kuchyně, kde nějaká ta paní vykřikla „ježiši, ty jsou velký, dyť to ani nejní možný!“, vtiskla nám každé do dlaně čokoládu Barila s obrázkem motýla na obalu a já jsem pak mohla odejít, zatímco Eliška musela přinést ukázat své

poslední práce, kresbu, slona z moduritu nebo panenku z chem-lonu... Časem se je naučila nosit hned, když máma zavolala, aby si ušetřila cestu, to se pak máma mračila, ale jen chvíli a tak, aby to návštěva neviděla. Ale od té doby, co je Eliška pryč, si nevybavuju, že by k nám někdy nějaká návštěva zavítala, teď už by to ani nešlo. To je vlastně hlavní důvod, proč tu smuteční hostinu musím uspořádat v restauraci.

Chlápkovi bylo tolik co mně. Jak jsem ho uviděl, bylo mi jasné, že to má za sebou, už zdálky. Za celý večer jsem si ho nevšiml, ale to je celkem pochopitelné, vzhledem k tomu, že na večírku bylo okolo pěti stovek lidí. Sehnali mě dřív než doktora, nevím proč zrovna mě; to, že pracuju v personálním oddělení, že mě zrovna specialistu na mezilidské vztahy nedělá. Specialista na mrtvoly, to možná. Sál se trochu houpal a cinglátka na křišťalových lustrech pableskovala barevným spektrem; myslím, že jsem po parketu běžel. Za zvuku valčíku jsem vrážel do tančících párů a skupinek zabraných do hovoru, které si ještě ničeho nevšimly. Musel jsem tu senzaci mít napsanou ve tváři; za mnou se to vlnilo a všichni se dali do pohybu, aby mě následovali.

Chlápek leží pod schodištěm, úplně popelavej. Z praskliny, která není vidět, mu valí krev a rozlévá se po parketu. Jeho tvář vypadá překvapeně a chlapecky, oči má doširoka otevřené. Přijde lékař a vyhrne si rukávy své bělostné smokingové košile. Když si klekne, přihlížející mi zakryjí výhled. Ještě než doktor vstane a konstatuje, co už stejně všichni vědí, nakloní se ke mně komunikační manažerka a pošeptá mi: „Má ženu a malý děti. Někdo jim to bude muset říct.“ Klepe se jako osika, prsty svírající kabelku jí nekontrolovatelně vibrují.

Blondýna z marketingu šlápne svým štrasovým sandálem do krvavé louže na podlaze a vykřikne.

Společnost ukončila oslavy a poslala všechny zaměstnance spát. Obsluhující personál Grandhotelu se unaveně usmívá.

Komunikační manažerka se ke mně nakloní a dotkne se rty mého ucha: „Viděla jsem ho. Byl úplně, ale úplně namol. Klouzal se po zábradlí.“

„Ježiš. Znáš ho?“

„Je to prodejce, ze severní Moravy. Z Opavy. Celej večer na mě dělal oči. Proboha, nahoře na pokoji na mě čeká rozestlaná postel, a já budu místo toho celou noc vzhůru a smolit tiskovou zprávu a krizovou komunikaci pro zaměstnance. Připravuju ty oslavy půl roku a ten pitomec se rozhodne spadnout na hlavu. To se může stát jenom mně.“

Připálím jí cigaretu a zeptám se, jestli jí s tím můžu pomoci. Zavrtí hlavou: „Ne, ty se běž trochu prospat, ať rychle vystřízlivíš. Pojedeš ty, Edo.“

Jak nakloním hlavu, mám pocit, že mi mozkiem protéká šampaňské s vodkou. Mhouřím oči, abych se zkoncentroval: „Já pojedu? Kam pojedu?“

Ona trochu nakloní hlavu stejným směrem a svaští obočí, aby vyjádřila, jak je jí to líto. Zhluboka vzdychne a rychle se podrbe na kořeni nosu. Připadá mi, jako by byla na speedu. Její hlas ke mně přichází z velké dálky, jako nějakéj pitomej příboj.

„Mluvila jsem s ředitelem. Chtěl by, abys zajel za jeho rodinou. To nejde řešit po telefonu, korporátní politika... jsme osobní a lidští... chápeš. Vid', že chápeš?“ Plete se jí jazyk.

Chápeš je jediný, co pochopím z toho, co mi říká. Přikyvuju.

„Je tu pět set lidí od nás a personál. Za chvíli to mají média. Je hodina po půlnoci, bulvární deníky to nestihnou, online média ale neznaj bratra. Chápeš, musíš tam být dřív, než to někdo zveřejní. Jeho žena se to musí dozvědět od nás, ne ze zpráv. Jsme taková firma-máma, vid',“ zachichotá se neuroticky.

Velký sál Grandhotelu se začíná vyliďňovat. Pár lidí si s nebožtíkem fotí selfíčka.

„Co to říkáš? Když tomu budu šlapat na krk, potrvá mi to nejmíň pět šest hodin, než tam dojedu.“

Unaveně se na mě usměje a její tón je studený: „Vyjedeš za tmy. A budeš tomu šlapat na krk, jak říkáš. Ježiš, já potřebuju panáka.“

Kleknu si k zesnulému a zatlačím mu oči. Nikoho to zřejmě dosud nenapadlo. Zvláštní, jak je ještě úplně teplý. Trochu se mi uleví, když už nevidím jeho překvapený pohled.

Komunikační manažerka mi znovu přitiskne rty na ucho, šeptá slovo *koroner*, asi se dívá na americké detektivky. Nemůžu odtrhnout oči od jejího výstříhu; je samá piha a kapka potu. Dostanu erekci. Snažím se, abych se nerozesmál.

Mám na uších sluchátka. Pan Antoš o patro výš přehrává svůj podvečerní klarinetový koncert: sonátu B dur J. K. Vaňhala, následovanou koncertem Es dur pro klarinet a orchestr J. E. A. Koželuha a samozřejmě Kramářův koncert, už nevím který. Stejný repertoár, jaký hrával v dobách, kdy jsem tu ještě bydlela — a to jsem odešla před patnácti lety. Ta ubíjející dennodenní rutina — tři skladby, po kterých pan Antoš vyjme plátek, vyčistí klarinet, složí ho a uloží do pouzdra, odkašle si a jde k večeři — mi dnes přišla k nepřežití. Měla jsem chuť vyběhnout to patro a zazvonit na něj. Měla jsem chuť mu to konečně vpálit, že za těch třicet let, co ty skladby hraje, neudělal sebemenší pokrok, jako atlet, jehož jméno všichni tak nějak znají, protože už několik dekád objíždí světové atletické okruhy, ale vždycky končí ve druhé, třetí desítce... Ale jak říkám, nejsem konfrontační typ; pustila jsem si přehrávač a nasadila si na uši sluchátka.

Takže poslouchám The Killers, stojím u okna, které je trochu zamlžené, je leden, lezavo, ale nemrzne, přemýšlím, jak nejrychleji zlikvidovat tenhle binec. Tak třeba předsíň: čtyři skříně

vedle sebe, každá je jiná co do materiálu, barvy i rozměrů, uvnitř jsou naplněné šatstvem, dekami, přehozy, záclonkami; všechno až na polyesterové dečky z Číny se to hýbe molími larvami, nahore každé skříň stojí několik mosazných či kameninových váz s umělými květinami rozličných druhů, vypadá to jako zátiší v krematoriu, pak porcelánové sošky bavorských snoubenců a nejméně tři přístroje na měření krevního tlaku; páchne to koncentrovanou zatuchlinou a kočičími chcankami. Schovávám si nos do dlaní, protože mě zebe (v celém našem stopadesátimetrovém bytě jsou jen jedny vafky, které postupem času nejenže začaly vypovídat službu, ale byly postupně obestavovány nábytkem, takže u nás byla pořád zima), bezmyšlenkovitě přejíždím prstem zaprášený rám okna a pak to přijde, Brandon Flowers kvílí na hraně svých možností: „Sometimes, you close your eyes and think of the place you used to live... when you were young,“ napadne mě, jasně, já o tom přemýšlím každý den, každou hodinu svého bdění, myslím na tuhleto kuchyni, tenhle ten byt, celej zaprášeněj a opředenej pavučinama, začarovanej, neklidnej, ani mrtvej, ani živěj, jako upír... drží mě v šachu a nemůžu se pohnout dál, dokud se nerozmáchnu a netrefím ho dubovým kulem přímo do rozkroku.

V půl šesté už jsem na dálnici. Jsem skoro sám, až na ušáka, který sedí uprostřed mého pruhu. Strhnu volant a mímím ho. Zajíč se ani nehne. Mně se taky ani nezrychlil tep, byla to zkouška, kterou jsme oba prošli. Snažím se naladit stanici, která mi na mé cestě pomůže bdít. Radio Country, Impuls, Hitrádio, Blaník, je to jako chůze minovým polem, pokaždé sebou při prvních tónech trhnu. Nakonec rádio rezignovaně vypnu.

Zastavím u příští pumpy, kde vidím nápis *Segafredo*. Chvilí sedím v zaparkovaném autě a mžourám na barevná světla

čerpací stanice skrze kapky na čelním skle. Natankuju plnou a pokapu si přitom boty benzinem. I na rukou mi ulpěl benzin, to je dobře, říkám si a pak si po zbytek dne čichám k rukám. Vejdu dovnitř a sháním se po dnešních novinách, ale nemají, ještě je příliš brzy. Dva dálkoví řidiči v bufetu ke mně otočí hlavu a zmlknou. Pak se znovu vrátí ke své gulášové polévce v plastovém talíři.

„Kurva,“ řekne jeden z nich tak, abych ho slyšel. „Ten chlápek vypadá jak funebrák.“

Slečna za pultem je unavená, ale milá. Její káva chutná po železe. Snažím se ji reklamovat, ale slečna mi nerozumí, je Ukrajinka a má po noční. Dopíjím svou železitou kávu. Začíná se rozednívat. Vidím, že prší mnohem víc, než bych si přál. Nohy v polobotkách zebou.

Otevřu kredenc s hrnkama a vidím, že jsou všechny přesně na stejných místech, kde bývaly kdysi, jenom ten můj chybí (rozbila ho Eliška; máma myslela, že to byla nehoda a já ji v tom nechala, ale pravda je ta, že na mě Eliška dostala vztek a švihla mi s ním o zem), měly jsme obě stejný, ten její tam pořád stojí, nedotknutelný. Beru ho do ruky a vidím to všechno před sebou: je ráno, venku ještě tma, okna zamlžená jako dnes, sedím spořádaně u stolu a máma mi plete cop, Eliška se přišourá v kostkovaném pyžamu a mžourá na nás na prahu kuchyně, jako by zjišťovala, co se tu od včerejška změnilo. „Pod’ se nasnídat, Eliško,“ řekne máma trpělivě a Eliška jde, vypadá, jako by to dělala poprvé v životě, snídáme bábovku nebo chleba s taveňákem a turistou a čaj se šťávou, posloucháme u snídaně pořád *Cvičíme s rozhlase*m a hihňáme se tomu, že někdo leží v obýváku na koberci v trenkách a nátělníku a fakt dělá ty kraviny, co mu říkají. Pak máma přeladí na rádio Hvězda a Karel Gott zpívá „selaví“ anebo

Jirka Korn, že „zelené údolí je plné včel“, Eliška se postupně probouzí a podivuje se, jaký je to asi pocit být někým, kdo se jmenuje stejně jako ona... Řeknu jí, že je prdlá, a ona vztekle hází můj hrníček na zem, máma se otáčí a Eliška na mě koulí očima, říkám, že Eliška je nemešlo a shodila mi hrníček, a Eliška se směje.

Ten její hrnek mi teď vyklouzl z ruky, ani nevím jak. Ani jsem ho neslyšela dopadnout, jak jsem měla na uších ty sluchátka. Uvědomila jsem si, že takovej hrnek už nikde neseženu. Reflexivně se rozhlížím, jestli mě někdo neviděl, někdo, kdo by dosvědčil mou vinu na rozbití devocionálie, ale ne, byt je prázdný, a pokud to bude záležet na mně, tak to tak zůstane. Nikdo z naší rodiny už tu nepřivede na svět dalšího divného potomka, zmizíme po meči i po přeslici.

To s tím cvičením s rozhlasem byla zvláštní věc. Nevím ani, co bych za to dala, kdybych měla tu znělku někde nahranou. Nebo několik těch celých pořadů. Možná bych mohla zkusit archiv rozhlasu. Pár nekompromisních tónů na flétnu a desettisíce bývalých sokolů po celé republice stálo připraveno; vlídný, avšak nesmlouvavý hlas rozhlasového cvičitele pak vedl do akce armádu, která byla dobře vycvičena, aby hodiny vydržela pobíhat po lesích a hledat houby nebo si v důchodu postavit chatu s verandou.

Naše máma ale nebyla ten případ; při těch vzácných příležitostech, kdy se vracela domů do hor, bylo vidět, jaký má problém vystačit s dechem, když musela do kopce. Zamlada byla sokolkou, ale pak z ní za ty roky nadšení pro zdravé tělo nějak vyprchalo. Měla ale takový těžko pochopitelný pocit, že když každé ráno poslouchá pořad *Cvičíme s rozhlasem*, tak pro svou fyzickou něco dělá. Těžko soudit; vím ale určitě, že kdybych dnes tu znělku po ránu slyšela, určitě by mi den začínal veseleji.

Přemýšlím, jak asi vypadá paní, která ještě neví, že je vdova. Vtírá se mi představa sportovní brunety v přiléhavých kalhotách, s mikádem a výraznými náušnicemi. Distingovaná, samozřejmě, aby to dokázala důstojně přijmout. Aby ji ten šok neporazil. Není přece ženou horníka nebo hasiče, aby s nějakým tím rizikem musela žít každý den; u prodejců značkového alkoholu se přece nepředpokládá, že budou mít smrtelný pracovní úraz.

Přistihnu svůj jazyk, jak jezdí po zubech a patru a snaží se odstranit tu pachut. Olíznu si dlaň. Kdy věci naposledy chutnaly tak, jak mají? Jistěže to vím přesně. Bylo to šestého června před patnácti lety, když jsem seděl na kapotě otcova volva, za volantem seděla Eliška, kousala se do rtu a přitom se usmívala; já jsem hulákal, že nesmí odjet, a mával jsem lahví sektu *Sovjet-skoje Igristoje*, kterým jsem auto nakonec polil se zvoláním, že jim žehnám. Eliška na to šlápla, já vletěl do křoví a otec se tvářil vítězoslavně. Ten sekt byla poslední věc, o které si vybavuju, že chutnala dobře. Že vůbec nějak chutnala.

Mám na tachometru dvě stě dvacet a to je příjemné. Stihnu svou misi.

Nevím, jestli jste někdy někomu sdělovali, že jeho blízký zemřel. Já bohužel ano a doufal jsem, že to bylo naposled. Měl jsem tehdy totiž intenzivní pocit, že jsem selhal.

Když jsem Eliščině matce přinesl tu zprávu, stála dlouho ve své tmavé kuchyni a ve svěšených rukách držela kostkovanou utěrku. Bylo jasné, že jí to nedochází. Povzbudivě se na mě usmála.

„Dáš si buchtu, Edíku?“

„Paní Königová, rozumíte, co vám říkám?!“

Stál jsem tam bezradně a měl jsem chuť s ní zacloumat.

„Ano, ano, už jsem to věděla dávno.“

„Nemůžete to vědět! Právě jsem ji našel! Eliška je mrtvá!“

Pokrčila rameny: „Takové věci se stávají.“

Byl jsem připraven urvat si hlavu, abych jí ukázal svou účast, ale ona mě úplně zazdila.

„Paní Königová, vaše dcera je mrtvá!“

„Ano, ano, já vím,“ opakovala a zvolna nakláněla hlavu doprava a doleva. O tom se mi dodneška zdá. Jak bych to někdy mohl někomu sdělit?

Lezu na sekretář, abych pootevřela okno. Všimnu si, že se na několika místech odloupl lak. Ulice je plná deprimovanejších lidí. Atmosféra adventního očekávání před necelým měsícem je vyplněna a pobita. Žena na přechodu tlačí kočár a za ruku vede dítě, kterému uprostřed vozovky padá do rozbředlého sněhu bagr; čekající auta troubí, žena se mračí, ale nic neříká a čeká, až si její chlapeček neohrabaně bagr podá, celý mokrý a zaviněný. V autě vidím projíždět kominíka. Trochu se nadzvedává ze sedadla, jako by špatně viděl přes volant, nejspíš hemeroid. Šťourá se v nose. Chytím se za knoflík.

Na protější straně ulice, kde svítí vybledlý vývěsní štít autoškoly, bývala před lety školka, kde jsme si s Eliškou navždy vybraly vysněného staršího bratra. Jmenoval se Eda a jeho bratrství spočívalo zejména v tom, že nás pokaždé rozsoudil. „Kdo měl tu panenku první?“ zeptal se a důležitě ji obracel v ruce, jako by mu měla poskytnout nějaký forenzní důkaz. Před jeho vševědoucíma očima měla respekt dokonce i Eliška, protože věděla, že Eda jednou bude policajtem a možná už jím tak trochu je. „Nina,“ pípla a Eda mi panenku, ostříhanou a jinak za ty roky dětmi zdecimovanou, bez dalšího podal a zamyšleně se odlou dal za klukama.

Vsadila bych se, že dnes by žádné z těch dětí tu školku nepoznalo; ne že by se nějak změnila fasáda či okna, ale ta atmosféra